

Дука Анастасія Петрівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту АПСВ

**"Потрійна спіраль" взаємовідносин між державою, наукою та
бізнесом у досягненні соціально-економічного розвитку
національної економіки**

В умовах економіки знань поступово відбувається переміщенням акцентів у пошуку «центрів розвитку» з традиційних галузей економіки до галузей нових технологічних укладів. Зокрема, у Фінляндії наукоємні технології забезпечують 45 % ВВП країни, і понад 80 % виробленої нової продукції забезпечується експортом високотехнологічної продукції та послуг [1, С.63]. З ВВП понад 10 трильйонів доларів в рік США витрачають на наукові дослідження 27 % цієї суми, яка складає понад 40 % світових витрат на дослідження і розробки. За 10 останніх років частина високотехнологічного виробництва у ВВП Китаю зростає з 8,1 % до 35,4 %. Крім того, КНР щорік збільшує на 20 % експорт високотехнологічної продукції в світовому просторі [1, С.42-43]. Саме тому об'єднання зусиль та необхідність узгодження інтересів між державою, наукою та бізнесом щодо формування інноваційних засад подальшого розвитку національної економіки.

Вивчення взаємин науки і бізнесу в сучасних умовах неможливо представити без врахування невід'ємної ролі держави, вплив якої відчутно в будь-якій сфері. Це і стає відправним моментом для розвитку моделі потрійної спіралі, учасниками якої є наука, бізнес і держава. Кожна із складових має власні функції, цілі і завдання в суспільстві. Основне призначення науки - наукові дослідження, але сьогодні вони також вносять свій вклад у розвиток економіки, що завжди вважалося прерогативою бізнесу. Це відбувається через створення нових компаній при злитті з науковими установами або в інкубаторах. Аналогічно, бізнес удосконалює свої освітні структури, створює власні наукові підрозділи, тим самим частково виконує освітню і дослідницьку

функції. Традиційна роль держави – встановлення норм і правил гри, а також регулювання життя суспільства. Тепер же держава створює фонди для забезпечення фінансуванням нового бізнесу, починаючи таким чином виконувати функції самого бізнесу.

У основі моделі потрібної спіралі повинно лежати поняття активного громадянського суспільства, коли громадяни можуть просувати нові ідеї у вільному і творчому середовищі. Модель потрібної спіралі не просто описує співпрацю між трьома основними інституційними учасниками, вона є філософською моделлю сучасного простору, яка ідентифікує простір інновацій, узгодження і знань. Простір знань – це існуючі ресурси освітньо-наукових установ або фірм. Але само по собі знання є лише наявний потенціал, який неможливо буде розвинути без інших необхідних складових. Простір знань включає генерацію знань. Само по собі простір знань не є достатнім, оскільки може лише дати поштовх спонтанному розвитку нової економіки. Ключовим є простір узгодження, що приводить до співпраці представників з різних інституційних сфер для аналізу конкурентних переваг і недоліків розвитку суспільства, щоб розробити ідеї і стратегії. Простір інновацій – це створення нового організаційного формату, який покликаний коректувати недоліки в розвитку суспільства. Всі три елементи відповідають за розробку подальших дій. Коли організовується науково-дослідна фірма, вона отримує ресурси не лише від уряду, науково-освітні інститути мають можливість також вкладати свої ресурси, можуть надавати допомогу бізнесом-консультуванням. Таким чином, ключем успіху стає саме співпраця між всіма учасниками моделі. Отже, в суспільстві, заснованому на знаннях, кожен з учасників – наука, бізнес і держава починають грати активнішу роль в просуванні інновацій, тим самим від різних відправних точок відбувається рух до збалансованішої моделі їх взаємодії для досягнення загальних цілей розвитку суспільства.

Список літератури:

1. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: В 3 т. / Т.2: Інноваційно-технологічний розвиток економіки / За ред. акад.

НАН України В.М. Геєця, акад. НАН України В.П. Семиноженка, чл.-кор.
НАН України Б.Є. Кваснюка. – Київ.: Фенікс, 2007.

2. Ицковиц Г. Модель тройной спирали // Инновационная Россия, 2011. - №4 // электронный ресурс: <http://transfer.eltech.ru/innov/archive.nsf/8ca4d94487bf5271c325697a0044376d/b769d964bd0939f844257940006098cf?OpenDocument>